

بررسی جامعه شناختی نقش سبک زندگی در کیفیت زندگی شهروندان ۶۵ سال به بالای شهرستان بندرماهشهر

مسعود گنجی*، دکتر رضا علی محسنی**، دکتر منصور شریفی^{id}***، دکتر علیرضا کلدی***، دکتر حسن ملک***

* دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران.
ganjisocialist@gmail.com

** دانشیار گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران
mohseni.net14@gmail.com

*** استادیار گروه مردم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار، سمنان، ایران sharifim@ut.ac.ir
ارکید: (۰۰۰۰-۰۰۰۰۲-۴۹۴۶-۴۹۶۳)

**** استاد گروه جامعه‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران.

a-kaldi@srbiau.ac.ir

***** استادیار پژوهشکده مطالعات اجتماعی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران
malek.hassan@yahoo.com

آدرس پستی: ایران، تهران، تهران، منطقه ۱۱، خیابان جمهوری اسلامی، کد پستی ۱۳۱۶۶۴۸۷۴

اطلاعات مقاله	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۶ شهریور ۱۴۰۱	سبک زندگی،
تاریخ پذیرش: ۱۱ اسفند ۱۴۰۱	سرمایه اجتماعی،
انتشار آنلاین: زمستان ۱۴۰۲	سرمایه ذهنی،
	سرمایه فرهنگی،
	کیفیت زندگی

اطلاعات تکمیلی:

این مقاله برگرفته از پایان نامه دکتری آقای مسعود گنجی در رشته جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه به راهنمایی دکتر رضاعلی محسنی و دکتر منصور شریفی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات اسلامی تهران است.

قدردانی: از تمامی افراد و موسساتی که در انجام این تحقیق مولف را مساعدت نمودند، قدردانی می‌شود.
تضاد منافع: نویسنده مقاله اعلام می‌کند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.
منابع مالی: نویسنده (ها) هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

شریفی، منصور، گنجی، مسعود. (۱۴۰۲). بررسی جامعه‌شناختی نقش سبک زندگی در کیفیت زندگی شهروندان سال به بالای شهرستان بندر ماهشهر. فصلنامه توسعه اجتماعی (توسعه انسانی سابق)، (۱۸(۲)، ۱۸۳-۲۲۴.

10.22055/QJSD.2021.34362.2353

چکیده گسترده

معرفی:

یکی از دغدغه‌های امروز، سبک زندگی کیفیت بخش است. مقاله حاضر به بررسی جامعه‌شناختی نقش سبک زندگی در کیفیت زندگی شهروندان ۶۵ سال به بالای شهرستان بندر ماهشهر می‌پردازد. اینکه چگونه سبک زندگی می‌تواند بر کیفیت زندگی اثرگذار باشد و این اثرگذاری در چه ابعادی قوی‌تر شکل می‌گیرد؟ و روی سالمندان چطور؟ مقاله با رویکردهای اسکاندیناوی، آمریکایی و رویکرد کیفیت اجتماعی به کیفیت زندگی و نگاه ترکیبی نظریات بورديو از میدان در نظریه تمایز و تعریف گیدنز از سبک زندگی و ساخت اجتماعی به سبک زندگی، انجام شده است.

متدولوژی:

برای انجام این پژوهش از روش پیمایش بهره‌برده شده که در آن ۳۹۶ شهروند ۶۵ سال به بالا از طریق فورمول کوکران به عنوان نمونه آماری تعیین، به وسیله نمونه‌گیری مطابق و ابزار پرسشنامه محقق ساخته داده‌های آماری آن جمع‌آوری و با استفاده از نرم‌افزار اس‌پی‌اس‌اس تحلیل شده است. یافته‌ها: نشان می‌دهد کیفیت زندگی عینی، ذهنی و جمعی شهروندان به ترتیب در سطح ۶۱.۶۹، ۵۲.۳ و ۴۱.۲ درصد از حداکثر درصد میانگین بالقوه این ابعاد کیفیت زندگی بوده است. همچنین سبک زندگی شهروندان بیشتر مصرفی است تا تولیدی که منطبق با نظریات بورديو و سوبل درخصوص الگوی مصرف و سبک زندگی است؛ از سوی دیگر سبک زندگی شهروندان بیشتر اجتماعی است تا

اقتصادی و فرهنگی که با ریشه های عشایری، قومی و خانوادگی واحد تحلیل تحقیق قابل تفسیر است. براساس یافته ها، به ترتیب سبک زندگی اقتصادی با ۰.۴۸۵ تاثیر کل، سبک زندگی اجتماعی با ۰.۳۷۵ تاثیر کل، سبک زندگی فرهنگی با ۰.۲۸۰ تاثیر کل از یک سو و در دسته بندی دیگر سبک زندگی تولیدی با ۰.۵۵۸ تاثیر کل و سبک زندگی مصرفی با ۰.۴۵۰ تاثیر کل، بیشترین اثرگذاری را با کیفیت زندگی داشته است.

نتایج:

نتایج نشان می دهد در صورتی که کیفیت زندگی به عنوان یک کل هدفگذاری شده باشد؛ به ترتیب نیاز به ترکیبی از کنش ها و سبک های زندگی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است که الف: سرمایه های سه گانه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ب: برداشت، ارزیابی و تصورات ذهنی مقایسه ای از سرمایه های سه گانه که می توان بر آن سرمایه ذهنی نام نهاد؛ و در مجموع به ترتیب سرمایه های چهارگانه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ذهنی را تشکیل می دهند. این کیفیت زندگی را به عنوان کیفیت زندگی کنش محور یا تعاملی می توان نام نهاد. نتایج با نظریات بورديو درخصوص میدان، سرمایه و انتخاب متاثر از ساختار، نظریات گیدنز درباره نقش انتخاب در سبک زندگی و ارتباط با کیفیت زندگی و نظریه وبلن درخصوص سبک زندگی و طبقه مرفه منطبق است. البته برخلاف نظر گیدنز و وبلن که تنها به نیازهای جاری و رفاه برای تاثیر سبک زندگی اشاره دارند؛ نتایج نشان داد کیفیت جمعی و ذهنی نیز علاوه بر آن از سبک زندگی اثرپذیر هستند.

منابع:

- Abbott, P. & Wallace, C. (2012). "Social Quality: A Way to Measure the Quality of Society", *Social Indicators Research*, V 108, I 1, 153- 167.
- Afsharkohan, J., Rezaei Kermajani, M. (2017). "A Study of the Role of Social Identity in Determining the Lifestyle of Youth (Hamadan)", *Journal*

of Social Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, V 14, N1: 157-188 (Persian).

Agah Haris, M., Alipour, A., Jan Bozorgi, M., Mousavi, E., Nouhi, Sh. (2012). "Comparison of the effect of lifestyle therapy group and cognitive therapy group on weight management and improving the quality of life of overweight women", *Health Psychology Quarterly*, 1, 1-15 (Persian).

Alikhah, Fardin and Rostami, Elnaz (2011) "Media consumption and lifestyle (a study among the citizens of Tonekabon)", *Journal of Social Sciences*, V 7, N 28, 1-19. (Persian).

Atashin Sadaf, A. & Kheiri, M. (2017). "Theoretical Foundations of Lifestyle in Pierre Bourdieu's Thought with a Critical Approach", *Bi-Quarterly Journal of Lifestyle Research*, Vol. 3, No. 5, 44-49. (Persian).

Ballesteros, R. Fernandez (1998). "Quality of life- concept and assessment", *Advances in psychological science*, Vol. 1, 387-706.

Ballesteros, R. Fernandez (2011). "Quality of life in Old Age- Problematic Issues", *Applied Research Quality of life*, 6, 21- 40.

Bayangani, B. & Irandoost, S. F. & Ahmadi, S. (2013). "Qualitative Study of Typology of Lifestyles: Study of Youth in Mahabad City of Iranian Kurdistan", *International Journal of Business and Social Science*, Vol. 4, No. 14; 198-217. (Persian).

Bernard, M. & Bartlam, B., Biggs, S., Sim, J. (2004). "New lifestyles in old age- Health, identity and well-being in Berryhill Retirement Village", *The Policy Press, University of Bristol, Great Britain*.

Bosman, C. (2012). "Gerotopia: Risky Housing for an Ageing Population, Housing", *Theory and Society*, Vol. 29, No. 2, 157-171.

Clarke, M. (2003). "Is economic growth desirable? A welfare economic analysis of the Thai experience" Ph.D thesis thesis, Melbourne: Victoria University, www.vu.edu.au. (2019).

Diener, E. D. and Suh, E. (1997). "Measuring Quality Of Life: Economic, Social, and Subjective Indicators", *Social Indicators Research*, Kluwer Academic, Netherlands, 40: 189-216.

Draper, P. (1997). "Nursing perspectives on quality of life", London: Routledge Company.

Eivazi, Gh. H. (2009). "Television Lifestyle and Consumption", *Cultural-Defense Quarterly of Women and Family*, Vol. 5, No. 16, 143-167. (Persian).

Fayers, P. M., Machi, D. (2000). "Quality of life: Assessment, Analysis and Intervention", USA: Wiley & Sons Ltd.

Ferreira, L. K., Meireles, J., Fernandes, F., Ferreira, Maria Elisa C. (2018) "Evaluation of lifestyle and Quality of life in the elderly: a literature review", *Rev. Bras. Geriatr, Gerontol, Rio de Janeiro*, 21(5): 616-627.

Firoozabadi, S. A., Mirzaei, H. and Jazebi, Kh. (2015). "Investigating the relationship between the concepts of lifestyle and religious identity in urban and rural areas (Case study: 18-30 year olds in Boocan and three villages (Salamat, Kooreh Kani and Goloolan Lower)", *Social Development Quarterly (Former Human Development)*, Vol. 10, No. 2, 7-36. (Persian).

Ganji, M., Hossein Bar, M. O., Karimian, M. (2015). "A Study of the Relationship between Cultural Capital and Lifestyle among Men in Zahedan", *Quarterly Journal of Lifestyle Sociology*, N 2, 129-176. (Persian).

Genov, N. (2004). "Social Indicators and Quality Of Life Research: Background, Achievements and Current Trends", *Advances in Sociological Knowledge, Over half a Centur*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, Springer, 151- 181.

Ghaffari, Gh., Omidi, R. (2009). "Quality of Life, Social Development Index", Tehran: Shirazeh. (Persian).

Hassani, M. H., Zokaei, M. S., Talebi, A., Entezari, A. (2017). "Conceptualizing Cultural Lifestyle", *Cultural Sociology, Institute of Humanities and Cultural Studies*, Vol. 8, No. 1, 23-45. (Persian).

Hatami, M. & Bagheri, B. (2015). "The impact of cultural center on filling the Leisure time", *Cumhuriyet University Faculty of Science, Science Journal (CSJ)*, Vol. 36, No: 3 Special Issue, 3024-3029. (Persian).

Haux, R. & et. al. (2014). "Information and communication technologies for promoting and sustaining quality of life, health and self-sufficiency in ageing societies – outcomes of the Lower Saxony Research Network Design of Environments for Ageing (GAL)" *Inform Health Soc Care*, 39(3-4): 166-187.

Inoguchi, T., & Fujii, S. (2013). "The quality of life in Asia. A comparison of quality of life in Asia", Netherlands: Springer.

Jabaran, M. R. (2015). "Conceptual Analysis of Lifestyle", *Ghabsat Magazine*, 20, 173-187. (Persian).

Janbani, P., Momeni, Kh., Karami, J. (2014) "The Relationship between Social Security and Lifestyle with Quality of Life and Happiness of Kermanshah Women", *Journal of Clinical Research in Paramedical Sciences*, Vol. 3, No. 4, 247-256. (Persian).

Jui-Ying, H., Kuo-Song, L. (2014). "Research on the Healthy Lifestyle Model, Active Ageing, and Loneliness of Senior Learners", *Educational Gerontology*, 40: 353-362, 353-362.

Kende, M. (2001). "Superiority of traditional village diet and lifestyle in minimizing cardiovascular disease risk in Papua New Guineans", *PNG Med J, Sep-Dec; 44(3-4):135-150*.

Khajeh Nouri, B., Parnian, L., Hemmat, S. (2014). "Study of Lifestyle and Social Identity (Case Study: Youth of Bandar Abbas)", *Iranian Cultural Research Quarterly, Vol. 7, No. 1, 94-94. (Persian)*.

Khajeh Nouri, B., Soroush, M. (2014). "Media Use, Lifestyle and Quality of Life of Shiraz Youth", *Journal of Social Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Vol. 11, 25-44. (Persian)*.

Khani, H. (2015). "Sociological Analysis of the Concept of Lifestyle in Western and Islamic Civilizations", *Quarterly Journal of Politics, Faculty of Law and Political Science, Vol. 45, No. 1, 145-160. (Persian)*.

Koochi Nasrabadi, M., Vahedian, M., Ghayuri Sales, S. (2015). "Factors Affecting Women's Self-Decoration in Modern Lifestyle (Case Study: Kashan)", *Quarterly Journal of Lifestyle Sociology, Vol. 1, No. 1, 137-157. (Persian)*.

Leftwich, A. (2006). "Developmentalist Governments-On the Importance of Politics in Development", *Javad Afshar Kohan, Tehran: Neynegar and Marandiz. (Persian)*.

Meier, G., Stiglitz, J. (2003). "Pioneers of Future Development Economics in Perspective", *Translate :Gholamreza Azad Armaki, Tehran: Ney Publishing. (Persian)*.

Moons, Ph. & et. al. (2005). "Critique on the conceptualization of quality of life: A review and evaluation of different conceptual approaches", *International Journal of nursing studies, 43(7), 891-901*.

Morris, Ch. W. (2010). *Amartya Sen, New York: Cambridge University Press*.

Mousavi, Y. (2008). "The concept of "social construction" in the field of modern sociological study", *Social Science Month Book, N 11, 88-91. (Persian)*.

Naraghi, Y. (2000) "Development and underdeveloped countries: An analytical study from theoretical aspects, historical underdevelopment", *Tehran: Enteshar Co. (Persian)*.

Nasrollahi Ghaleh Abdolshahi, H., Reza doost, K. and Nabavi, S. A. (2016). "Investigating the relationship between structural and class situations and health-oriented lifestyle Case Study: Students of Shahid Chamran University of Ahvaz", *Quarterly Journal of Lifestyle Sociology, 2, I 6, 171-200. (Persian)*.

Navah, A., Fazeli, A., Rajaei, M. S. (2016). "Lifestyle and cultural consumption: with emphasis on free study in Ahvaz", *Social Development*

Quarterly (Former Human Development), Vol. 10, No. 3, S.I 39, 7- 28. (Persian).

Niazi, M., Ghabaei Arani, M., Asgari Kaviri, A. (2016). "A Study of Social and Cultural Factors Affecting the Quality of Life (with Emphasis on Life Style and Citizenship Culture) Case Study: Citizens of Aran, Bidgol and Kashan", *Lifestyle Quarterly*, Y 2, I 6, 201-232. (Persian).

Pir Babaei, M. T., Soltanzadeh, M. (2015). "An Introduction to the Formulation of Contemporary Iranian Architecture Square Based on Bourdieu Square Theory", *Journal of Fine Arts - Architecture and Urban Planning*, Vol. 20, No. 1, 84-73. (Persian).

Puertas, R. & Marti, L. & Guaita-Martinez, J. M. (2020). "Innovation, lifestyle, policy and socioeconomic factors: An analysis of European Quality of life", *Technological Forecasting and Social Change*, Elsevier, Vol. 1. 160(C).

Rafat Jah, M. (2008). "The effect of job position on the lifestyle of working women; A Study of Women Working in the Ministry of Commerce", *Quarterly Journal of Cultural Studies and Communication*, No. 11, 137-159. (Persian).

Rezaei, A., Mohammadzadeh, H., Mohammadzadeh, F. Rezaei, H. (2015). "Lifestyle and body management (a study of young people aged 15-29 in Marand)", *Quarterly Journal of Lifestyle Sociology*, VOL. 1, No. 2, 1-50. (Persian).

Rezaei, M. (2004). "Pierre Bourdieu Cultural Production Field", *Social Science Month Book*, No. 78, 51-55. (Persian).

Rostami, E., Ardeshirzadeh, M. (2013). "A Look at Lifestyle Theories", *Quarterly Journal of Lifestyle Studies*, Vol. 2, No. 3, 9-31. (Persian).

Tonon, G. (2015). "The Qualitative Researcher in the Quality of Life Field" *Qualitative Studies in Quality of Life: Methodology and Practice*, *Social Indicators Research Series 55*, Springer, 1- 240.

Walker, A., Van Der Maesen, L. J. G. (2003). "Social Quality and Quality Of Life", *ESPA-NET Conference, Copenhagen*, 13-15.

Wallace, Claire and Abbott, Pamela (2009) "Social Quality in Europe", *University of Aberdeen*.

Yvonne, D., et. al. (2010). "A model of successful ageing in British populations", *Oxford University Press, European Journal of Public Health*, Vol. 22, No. 1, 71-76.

Zahedi Asl, M. (1994). *Proceedings of the Seminar on Sociology and Development (December 1991)*, 2, Tehran: Samt (Persian).

Zeng, W., Xiang, L., Zhang, W. (2020). "Evaluation of Life Quality and its Spatial Mismatch with Local Economic Development in Large Chinese Cities", *Applied Research in Quality of Life*, 15: 239-258.